

Slik øker du verdien på skogen din

Ungskogpleie er stikkordet!

Gerd Inger Aarnes,
Skogselskapet i Rogaland

Tårn Sigve Schmidt er sauebonde, melkebonde og skogeier i Årdal – og instruktør for Aktivt Skogbruk. Han mener at prinsippet om å etterlate gården i bedre stand enn da du overtok den gjelder i like stor grad for skogen som for resten av gården. Her deler han med oss sine beste tips for å øke verdien på tømmeret gjennom ungskogpleie. – Det er faktisk i tiden mellom planting og hogst at du kan øke verdien på tømmeret ditt mest mulig for minst mulig innsats, sier den erfarne instruktøren. Dessuten er det kjekt å holde på med!

Hva er ungskogpleie?

Du har plantet skog som har vokst opp til en gjennomsnittshøyde på over én meter, og under fire meter. Dette kalles "ungskog" og det er nå du har mulighet for å øke verdien på tømmeret, samt redusere prisen på hogsten. Det er også en fin metode for å øke mangfoldet i skogen.

- Ungskogpleie går ut på å prioritere treslag; å fjerne trær av dårlig kvalitet for å gi de beste trærne mindre konkurranse, sier Tårn Sigve. Med andre ord er det litt som å luke i bedet.

Koster lite

Ungskogpleie er nesten alltid økonomisk lønnsomt fordi det koster lite penger, men gir mye verdi. Det koster

Passe tett: Etter endt ungskogpleie vil Tårn Sigve at du lar omtrent 200 tre stå igjen per dekar. For å telle, kan du slå en sirkel med et tau eller en stang på 3,99m og telle alle trærne innenfor sirkelen. Antallet ganger du med 20. Originalfoto: Daniel Ek.

lite fordi det gis tilskudd til tiltak og fordi ungskogpleien kan finansieres av skogfond. Hvis eiendommen din har midler på skogfondskontoen kan de brukes til å betale regningen for ungskogpleie, eller til å lønne deg selv hvis du velger å utføre tiltaket selv. I tillegg kan den lave egenandelen betales med tilskudd. Tilskuddet får du fra kommunen, og dette er noe skogbrukssjefen kan hjelpe deg med.

Gir mye verdi

Grunnen til at ungskogpleie gir mye verdi er at du kan gi trærne bedre vekstvilkår, øke kvaliteten på tømmeret og senke kostnadene på hogsten som kommer senere. Ved å utføre ungskogpleie kan du få de beste

trærne til å øke tilveksten og å vokse uten skader. Hvis du for eksempel har plantet grantrær og ikke fjerner løvtrær som spretter opp inni mellom, så kan løvtrærne gjøre at grantrærne dine trenger mye lengre tid på å vokse seg hogstmodne. Du kan også bruke ungskogpleie til å øke mangfoldet i skogen, ved å for eksempel la flere treslag stå, gjerne rundt bekker, myrer og kantsoner.

Ungskogpleie for alle?

Ungskogpleie lønner seg i de fleste tilfeller om man gjør det på riktig tidspunkt og benytter seg av tilskuddsordninger. Det lønner seg mer, jo bedre produksjonsevne (bonitet) jorda har. Med god bonitet kan det lønne seg med ungskogpleie i to omganger.

Så var det spørsmålet om når.

– Det finnes ikke et enkelt svar på det spørsmålet, men det er i mange tilfeller bedre å utføre ungskogpleien tidlig enn seint fordi det koster mindre, sier Tårn Sigve. Et unntak kan være at det er vilt som beiter i skogen din.

- De firbeinte skal jo ha middag, og hvis du fjerner dårlige planter, vil de kanskje forsyne seg av de fine framtidstrærne.

Skogeigar med spørsmål?

Bondevennen presenterer ein serie artiklar frå Skogselskapet i Rogaland, mynta på den urøynde skogeigaren. Informasjonen er relevant for skogeigarar også i andre fylke. Denne er den andre av til saman fem artiklar.

Aktiv skogbrukar: Tårn Sigve Schmidt.
Foto Skogkurs

Hvordan utføres ungskogpleie?

Tårn Sigves oppskrift på bra ungskogpleie:

1. Har du en skogbruksplan, kan du se i den for å finne fram til arealer i hogstklasse 2 og tidlig 3. Disse arealene er det på tide å sjekke. Skogbruksplanen er en slags bruksanvisning for skogen din, med anbefalinger om aktiviteter.
2. Gå ut i skogen og se! - Akkurat som med sauene mine tar jeg meg en tur ut og sjekker tilstanden på skogen inni mellom, sier Tårn Sigve. Dette er en fin aktivitet å ta sammen med ungene. Se etter om det har vokst opp andre treslag som konkurrerer med dine framtidstre om lyset og om det er topper som står i fare for å få knekk eller bøy. Tell hvor mange tre du har ved hjelp av en 3,99 meter lang stokk som du fører rundt i en sirkel tre forskjellige steder. Ta gjennomsnittstallet og gang det med tjue, da har du omtrent antall tre per dekar.
3. Spør noen som kan det. Kommunen har ofte egne rådgivere på skog som kan gi gratis råd og veiledning til skogeiere. De kjenner de lokale forholdene, tilskuddsordninger og har fagkompetanse. Kommunen kan kanskje også gi deg en liste over hvem du kan kontakte for å få

Kvalitet eller kvantitet?

Du får bedre pris for noen rette, store tømmerstokker enn for mange små, skeive stokker. Plei skogen din for å hjelpe framtidstrærne å bli så verdifullt tømmer som mulig.

Foto: Gerd Inger Aarnes

- jobben utført. Hvis du vil gjøre det selv, kan du ta kurs i ungskogpleie gjennom Aktivt Skogbruk.
4. Du kan hjelpe de beste trærne (framtidstrærne) med å redusere konkurransen fra andre planter om lys og næring, dette kalles fristilling. Tenk gjennom hva tømmeret skal brukes til i framtiden. På sagbruket kan du få mye bedre pris for ti store, rette tømmerstokker enn for 20 tynne, skeive stokker. Det betyr at man må ta noen valg og fjerne de minste, mest krokeete og skadede trærne til det er et passelig antall framtidstre jevnt fordelt over arealet igjen.
  5. Trær som er bøyde i toppen eller står i fare for å knekke under kraftig snøfall eller storm kan fjernes. Dersom du har grantre anbefaler Tårn Sigve at det skal stå rundt 200 tre igjen etter ungskogpleie. En viss andel tre vil dø av seg selv etterhvert, så du trenger litt å gå på.

Tårn Sigve Schmidt holder kurs i planting og ungskogpleie på Vinterlandbruksskolen på Hjelmeland i Ryfylke 11. mars. Send e-post til gerd@skogselskapet.no for informasjon og påmelding.

Eierskap: Ta med ungene på tilsyn i skogen, anbefaler Tårn Sigve. – Det kan øke eierskapsfølelsen og interessen for eiendommen til ungene. Dessuten er det mye kjekkere med tur i skogen enn å gå på treningsstudio! Foto: Gerd Inger Aarnes

